

TOMMI NIEMI

**RÄJÄYTY-
TÄIJÄN**

PÄIVÄKIRJAT

LIKE

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

© Tommi Niemi ja Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2026
Helsinki

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-53874-5

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

PYROMENU

AMUSE BOUCHE

KIPINÄ SYTTY Y 11

Tunturijärvi, kesä 1998

ESIRIPUN TAKANA 14

Tervetuloa PommiTommin maailmaan

ALKURUOAT

1. HIEKKAMYRSKYN VAIJERIRAKETIT 18

Darude, Raumanmeren Juhannus, 2001

2. JULMA MAAILMA 34

KMA, Jyrki Video Awards, Helsinki, 2001

3. KUNINKAAN SYNTTÄRIT 45

Helsinki, 2001

4. LOCAL PYRO TOMMI 52

E-Type (SWE) & Markoolio (SWE),
Popkalaset, Tammisaari, 2002

5. VOI KUINKA ME SINUA KAIVATAAN 61

Eppu Normaalin paluu, Raumanmeren juhannus, 2002

6. LIVE AND LET DIE 71

Paul McCartney (UK), Helsingin Olympiastadion, 2004

7. ELOKUUN SUPERSUNNUNTAI 83

Don Johnson Big Band, The Darkness (UK)
& Tehosekoitin, Ankkarock, Vantaa, 2004

8. TULI IRTI	103
FIM-yritysjuhlat, Kaapelitehdas, Helsinki, 2004	
9. MISSION IMPOSSIBLE	112
Ravintolan lanseeraustilaisuus, Turku, 2005	

PÄÄRUOAT

10. HEINÄKUUN SUPERVIIKKO OSA 1: UP THE IRONS!	120
Iron Maiden (UK), Helsinki, 2005	
11. HEINÄKUUN SUPERVIIKKO OSA 2: RUISSALON PYROJUMALAT	134
Rammstein (GER), Ruisrock, Turku, 2005	
12. YLEISURHEILUN MM-KILPAILUJEN AVAJAISET	147
Helsingin Olympiastadion, 2005	
13. SUOMEN ENSIMMÄINEN EUROVIISUVOITTO	173
Lordi, Hard Rock Hallelujah, 292 pistettä, Ateena, Kreikka 2006	
14. TORILLA TAVATAAN!	205
Kauppatorin kansanjuhla, Helsinki, 26.5.2006	
15. KIERTUE KÄYNTIIN OSA 1: KAASU POHJASSA PITKIN SUOMEA	212
Lordi, Rovaniemi, Tampere & Jyväskylä, 9.-10.6.2006	

16. KIERTUE KÄYNTIIN OSA 2: EN ROUTE TO ENGLAND	241
Download Festival & Metal Hammer -gaala, Britannia, 11.-12.6.2006	
17. PYROT HUKASSA RUOTSISSA	255
Lordi, Hultsfred Festival, Ruotsi, 2006	
18. PUNAISELLA TORILLA	265
Lordi, G8 Summit, Stop Counterfeit -festivaali, Moskova, 2006	

JÄLKIRUOAT

IT AIN'T OVER TILL THE FAT LADY SINGS	285
KII TOKSET	295
LÄHTEISTÄ	298

Aperitiiviksi suosittelen negronia tai gin tonicia.

*Alkuruokien kanssa nauttisin Dom Pérignon Vintage 2010
-shampanjaa tai sitten ihan vaan Auran vaaleaa lagerolutta.*

*Pääruokien kanssa särpisin sopivaa kyykkyviiniä.
Jos valkoinen on mieltymyksesi, niin valitse Pinot Grigio-
tai Riesling-rypälelajikkeen viinipottu. Jos taas punainen potkii
paremmin, niin valitse vaikkapa Malbec-lajikkeen pottu.*

*Jälkiruokien kanssa nautiskelisin hyvästä Cohiba-sikarista
kera kahvin ja Rémy Martin Louis XIII -konjakin.*

Hyvää ruokahalua ja nautinnollisia konserttielämyksiä!

Tämä kirja on omistettu kaikille teille, joiden matka sivusi omaani.

KIPINÄ SYTTYY

Tunturijärvi, kesä 1998

Hain tilapäisestä räjähdemateriaalista rullan aikatulilankaa, räjähdemateriaalin ja nallin. Leikkasin langasta 15 sentin palan ja tein koe-poltton. Otin kellollani aikaa: 15 sekuntia. Lanka paloi sentin sekunnissa kuten kuuluikin. Operaatiota varten tarvitsin 60 sekunnin aikatulilangan, joten leikkasin rullasta 60 sentin palan ja lähdin kävelemään kohdealueelle.

Kuuma kesäpäivä oli hiljalleen painumassa maille. Ympäristöni levittäytyi perisuomalainen metsämaisema, jossa vuorottelivat havumetsä ja hakkuuaukiot. Olimme Puolustusvoimien kantakomppaniin räjäytysleirillä Tunturijärvellä Upinniemen lähellä suorittamassa päivän viimeisiä räjäytysharjoituksia.

Kohdealueelle päästyäni polvistuin maahan oikean polveni varaan. Otin oikeaan käteeni aikatulilangan, jonka toiseen päähän olin puristanut pihdeillä nallin. Vasempaan käteeni poimin C4-muoviräjähteen. Painoin nallipään räjähteeseen ja kiinnitin valmiin räjähdepakettin kohteena olevaan isoon puunkantoon. Seuraavaksi poimin tulitikon sormieni väliin ja painoin sen tulipään aikatulilankaa vasten. Toisessa kädessä minulla oli tulitikkurasia. Vein sen raapaisupinnan lähelle tulitikkua ja jäin odottamaan kommentoa. Hiki valui maastopuvun alla selkääni pitkin kohti persvakoa. Sitä valui myös kypärän alta nenään ja poskille. Paarmat, kärpäset, hyttiset, mitkä lie kiersivät kehoani ja niiden vittumainen ininä soi korvissani.

Vieressäni kollegani teki samanlaista manööveriiä. Kouluttaja seisoi keskelläämme. Hän antoi kollegalleni käskyn: ”Sytytä”, jolloin kollega raapaisi tikkuaskin raapaisupinnalla tulitikun tulipäättä, joka oli asetettu aikatulilangan ruutipään pintaan. Ruuti sihisi, ja siitä kohosi pieni savuvana. Kollega kuittasi kouluttajalle lyhyesti: ”Palaa”, ja nousi ylös. Oli minun vuoroni.

”Sytytä.”

Raapaisin tulitikkurasialla tulipään pintaa, mutta tikku katkesi eikä syttynyt. ”Saatana!” ärähdin.

Kollegan sytyttämä tulilanka sihisi ja eteni sentin sekunnissa kohti hänen panostaan. Tiesin, että hänelläkin oli 60 sentin pituinen aikatulilanka, joten minulla oli nyt noin 50 sekuntia aikaa sytyttää omani ennen räjähdystä. Lisäksi meidän piti vielä ehtiä suojaan riittävän etäälle. Laskin nopeasti, että minulla oli turvallisesti noin 30 sekuntia aikaa tähän kaikkeen. Hiki valui silmiin ja kädet alkoivat täristä, kun kaivoin askista uuden tikun ja toistin proseduurin. Naps, ja taas tikku katkesi, voi perkeleen perkele.

Kouluttaja oli tähän asti seurannut tilannetta hiljaa vierestä, mutta nyt kuului rauhallista käskytystä ja positiivista vittuilua: ”Niemi, tässä vieressä sihisee ja kohta posahtaa. Onko teillä luova tauko käynnissä? Unelmoitteko vai oletteko jossain zen-tilassa? Ehtisittekö mitenkään keskittyä käsillä olevaan tilanteeseen, jookosta?”

Vastaavanlaista sytytystilannetta oli harjoiteltu menestyksellä käästi monta kertaa, mutta nyt kämmäsin koko ajan.

Hengitin syvään, kaivoin uuden tikun, keskityin ja raapaisin. Kuulin sihinää. ”Palaa!” ilmoitin. Siirryimme nopeasti suojaan aiemmin katsottuun monttuun, jossa muut kurssilaiset odottivat tilannetta tarkkaillen. Kello kävi ja kuulin päässäni sen tikityksen.

Ei kestänyt kauaa, kun kuului ensimmäinen räjähdys, tai oikeastaan pelkkä tussahdus. Kollegan panos oli nähtävästi ollut pieni, sillä hänen kantonsa ei liikahdannut minnekään.

Noin 10–15 sekunnin kuluttua kuului toinen räjähdys. Se oli massiivinen, ja iso kanto sekä sitä ympäröivä maa-aines sinkoutuivat

ympäriinsä. Kuului ”wot, wot, wot”, kun kappaleet lensivät myös meitä kohti. Huusin: ”Maahan!” ja painuimme nopeasti mahalleen montun pohjalle. Maa-ainesta, kiviä ja pieniä puunkappaleita sateli niskaamme, ja tuntui siltä kuin pieni rumpalipoika olisi takonut kypäriimme serenadia. Jostain syystä päässäni soi ”Valkyyrioiden ratsastus” -kappale, ja näin mielessäni kuvia *Ilmestyskirja. Nyt.* -elokuvan napalmikeskityskohtauksesta, jossa näyttelijä Robert Duvall sanoo lopuksi: ”I love the smell of napalm in the morning.”

Kun savu hälveni, nousimme hitaasti ylös. Pienen hiljaisuuden jälkeen kouluttaja tokaisi: ”Niemi taitaa olla showmiehiä.”

ESIRIPUN TAKANA

Tervetuloa PommiTommin maailmaan

Aika moni on kuullut Rammsteinista, KISSistä, Lady Gagasta, Lordista, Nightwishista ja Metallicasta. Moni on myös paikan päällä todistanut pyrotekniikalla kuorrutetun elämysshow'n, joita nämä mahtavat artistit tarjoilevat. Olette tunteneet, kuinka rintalastassa on jyrähtänyt ja syke on noussut, kun esiintymislavan levyinen kaasuliekkirintama on kohonnut räjähdysmäisellä pauhulla monen metrin korkeuteen kuin helvetinlieskat.

Ehkä olet nähnyt tulta ja kipinöitä vaikkapa Ruisrockissa tai Provinssissa, tai olet seurannut Euroviisuja televisiosta ja ihailnut, miten biisin huipentuessa lavalla liekit tai moniväriset kipinäsuihkut räjähtävät tanssimaan juuri oikealla hetkellä. Tulta, savua, pauketta, paperisilppua ja valojen välkettä. Tarkasti suunniteltu illuusio kaaoksesta. Sitä ovat pyrotekniikka ja erikoistehosteet. Jokainen leimahdus, räjähdys ja konfettisade on osa suurempaa koreografiaa, joka vaatii tarkkuutta, rytmitajua, suunnittelua ja kylmäpäistä malttia.

Harva on kuitenkaan pysähtynyt miettimään meitä pyroteknikoja, esiintyjän tiimin näkymättömiä jäseniä. Meitä, joille tuli, räjähteet ja muut erikoistehosteet ovat työkaluja, joilla tuetaan keikan, festivaalin tai suurtahtuman draaman kaarta.

Oma polkuni pyrotekniikan pariin alkoi Puolustusvoimista. Melko pian alussa kuvatun Tunturijärven räjäytysleirin jälkeen valmistuin Maanpuolustusopistosta opistoupseeriksi ja aloitin työt silloisella Saaristomeren meripuolustusalueella Turussa. Tein töitä

muun muassa Helsinki-luokan ohjusveneillä ja erilaisten taisteluvälineiden, räjähteiden ja valmiusasioiden parissa. Puolustin siis maattamme ja valvoin merta. Kun olin jonkin aikaa kannuksiani kasvattanut, sotilaskollegani kysyi minua perustamaansa pyrofirmaan tekemään keikkaa silloin tällöin vapaa-ajalla. Tunturijärven ”show” parin vuoden takaa palasi mieleeni. Olin myös kova musadiggari ja kävin paljon keikoilla, joten sivutoiminen työ livemusiikin parissa kiinnosti kovasti. Sen suuremmin asiaa miettimättä suostuin tarjoukseen. Uusi sivutyöni sopi Puolustusvoimille, ja siitä eteenpäin vietin lähes kaiken vapaa-aikani pyrohommissa.

Hyppäsin heti syvään päätyyn, sillä kollegan lyhyen perehdytyksen jälkeen minut lähetettiin jo keikoille. Toimintaperiaate niin sotilas- kuin siviilipuolella on räjähteiden ja pyroteknisten tehosteiden kanssa melko samanlainen, joten pääsin nopeasti kärryille ja opin loput lennosta. Toki alokasmaisia mokiakin sattui, niistä lisää myöhemmin.

Kuljin uralla eteenpäin määrätietoisesti seuraten valtavaa kiinnostustani musiikkiin, tapahtumiin ja speaktaakkeleihin. Tahdoin järeäpäisesti menestyä pyroalalla. Minulle pyrotekniikka ei ollut vain ammatti vaan elämäntapa.

En ole koskaan ollut mikään Pelle Peloton, joka keksii kammiossaan uusia räjähteitä hiukset sinne tänne harottaen ja naama ruuti-pölyssä. Minua ei ole koskaan motivoinut tai kiinnostanut sellainen. Eivätkä minua ole kiinnostaneet pyrotekniikka tai räjähteetkään itsessään vaan se, millaisen audiovisuaalisen elämyksen niillä voi luoda. Papattimattojen räjäyttely räjäyttelyn vuoksi on turhaa, mutta mikäli se yhdistetään johonkin tapahtumaan, esitykseen tai show’hun, niin sitten siinä on järkeä. Suurin motivaationi pyrohomiin on aina ollut musiikki ja se fiilis, jonka musiikki minussa kulloinkin synnyttää.

Pyrohommia tehdessä olen kokenut aina olevani yksi esiintyjistä, joka pyroja soittamalla täydentää tilaisuutta ja korostaa visuaalisin keinoin musiikin tunnelmaa. Vaikka en enää tee pyroja työkseni,

edelleen hyvän biisin kuullessani mietin automaattisesti, miten ja millaisilla pyroilla kappaleen sanomaa saisi tehostettua.

Ellen olisi aikoinaan lähtenyt pyroalalle tai kuulunut Lordin koneistoon kiinteästi jo vuodesta 2003 alkaen, moni asia olisi toisin niin omassa kuin muidenkin elämässä. Ehkä Suomen ensimmäisen, historiallisen euroviisuvoiton tarina olisi saanut hieman erilaisen sävelen. Vaikka olin tuolloin vain pieni palanen monimutkaisessa sveitsiläisessä kellokoneistossa, ilman sitä palasta kello ei olisi toiminut kuten piti. Perhosen siivenisku toisaalla voi aiheuttaa suuria muutoksia toisaalla. Mene ja tiedä.

Ilman pyrouraani en varmaankaan olisi tavannut myöskään vaimoani, saatikka koiraamme.

Moni käsittämätön ja unohtumaton hetki olisi jäänyt kokematta. Väliin olisi jäänyt keikka Lordin kanssa Moskovan Punaisella torilla 100 000 festarivieraan edessä ja löylyt Suomen Moskovan-suurlähettilään seurassa saunassa, jossa Kekkonen aikoinaan harrasti saunadiplomatiaa idän johdon kanssa. En myöskään tietäisi, miltä tuntuu olla lavalla Rammsteinin kanssa tai ampua Olympiastadionin nurmella kaatosateessa yleisurheilun vuoden 2005 MM-kilpailujen avajaisshow'ta, kun koko maailma ja täysi stadion seuraavat silmä tarkkana kätteni jälkiä.

Työskentelin räjähteiden parissa yhteensä noin kahdentoista vuoden ajan. Puolustusvoimissa käytin räjähteitä muun muassa sotaharjoituksissa, sekä maalla että merellä, ja erilaisissa raivaustehtävissä tai niihin liittyvissä harjoituksissa, joissa esimerkiksi tuhottiin vanhaksi menneitä ampumatarvikkeita ynnä muuta jännää. Siviilipuolella käytin pyroteknisiä tehosteita laidasta laitaan pienissä ja isoissa tapahtumissa, niin kotimaisissa kuin kansainvälisissä tuotannoissa sekä kiertueilla ympäri Eurooppaa.

Olen valinnut kirjaan tarinoita pyrourani varrelta sieltä, täältä ja tuolta. Sellaisia, joissa on sattunut ja tapahtunut ja on esimerkiksi tehty historiaa. Ennen kaikkea tarinat ovat sellaisia, jotka juuri sinua, arvon lukija tai kuuntelija, saattaisivat kiinnostaa. Tämä teos kertoo

sekä pyrotekniikasta että minusta. Se on vain pieni pintaraapaisu niistä tarinoista, jotka tapahtuivat lavalla ja lavan takana, siellä missä tuli syttyä ja musiikki saa liekin elämään. Tämä kaikki tapahtui aikana ennen kuin kännykkä kasvoi ihmisen käteen kiinni. Aikana, jolloin ihmiset olivat sataprosenttisesti läsnä ja nauttivat kokemuk-
sista livenä, eivät vain näytön takaa katsellen. Moni kirjassa kuvattu keikka on kuitenkin taltioitu ja löytyy YouTubesta. Suuntaa siis sinne, jos kaipaat sanojen rinnalle videokuvaa kirjan tapahtumista. Ylen kuvaamia konsertteja ja tapahtumia voi löytyä myös Yle Areenasta.

Teos saattaa aiheuttaa naurukohtauksia, ehkä jopa liikituksen kyyneliä, ja jos ei muuta, niin ainakin hyvän näkymän kulissien taakse musiikin sekä tapahtumien mahtavaan maailmaan.

Näin minä asiat muistan.

Oletteko valmiit? Pitäkää kiinni, nyt mennään: 3, 2, 1, TULTA!

1. HIEKKAMYRSKYN VAIJERIRAKETIT

Darude, Raumanmeren Juhannus, 2001

Daruden tiimi oli palkannut meidät vuonna 2001 tekemään pyrotehosteita keikoilleen. Kevään ja kesän aikana olimme ampuneet pyroja muun muassa isoissa opiskelijabileissä Jyväskylän jäähallissa ja Turussa DBTL-festareilla. Ne olivat olleet ensimmäisiä pyrokeikkojani ja sujuneet hyvin. Nyt luvassa oli kuitenkin jotain isompaa ja ikimuistoisempaa: pääesiintyjäkeikka Suomen suurimmilla juhannusfestivaaleilla eli Raumanmeren juhannuksessa. Jännitti hitosti.

Lähdin reissuun kollegani Harrin avustajaksi. Saavuimme Raumalle jo torstaina päivällä, jotta ehtisimme valmistella ja rakentaa show'n. Perillä festivaalikaupungissa huomasimme, että paikka kuhisi väkeä. Autoletkat matelivat kohti festarialuetta, ja ajoneuvoista kuului ”Hyvää jussia!” -huutoja.

Ensimmäinen tehtävämme oli löytää festivaalin järjestäjän RPR Productionsin toimisto Rauman keskustasta. Daruden tiimin mukaan voisimme noutaa sieltä festaripassimme.

Toimistolle saavuttuamme selvisi, että passimme olisivat voimassa vasta perjantaina, aivan kuten muillakin Daruden crew'n jäsenillä. Infon henkilö ei ymmärtänyt, miksi meidän pitäisi päästä sisään jo päivää aiemmin. Selitin, että meidän oli tutustuttava lavaan ja alueeseen etukäteen sekä aloitettava pyrojen valmistelu torstain ja perjantain välisenä yönä. Niitä ei ehtisi mitenkään asentaa

showpäivänä esiintymisten välissä. Vaihtoajat olivat vain 15–30 minuuttia, ja meillä meni pyrojen asentamiseen silloisella kalustolamme tunteja. Lisäksi aioimme käyttää vajjeriraketteja, joita ei ole mahdollista asentaa yleisön ollessa paikalla.

Kun mainitsin sanat pyrotekniikka, räjähteet ja raketit, huomasin, että infon henkilö meni hetki hetkeltä enemmän solmuun. Hän ei ymmärtänyt yhtään, mitä räjähteillä ja pyrotekniikalla tarkoitin. Hän vain toisteli yhtä ja samaa mantraa kuin robotti konsanaan: ”Darude esiintyy perjantai-iltana. Sitä ennen ei pääse alueelle. Darude esiintyy perjantai-iltana. Sitä ennen ei pääse alueelle.” Syntax error ja tilt -tekstit loistivat hänen silmistään. Olin tosin ehkä osasyylinen siihen, että henkilö ei ollut kovin vastaanottavainen, sillä olin liikenteessä melko ylimielisen paskiaisen asenteella: ”EtsäTiiäKatoKuoOllaanDarudellePyrojaTekemässäTultiinNytVäistäkää.”

O tempora, o mores, oi aikoja, oi tapoja!

Hetken väännön jälkeen paikalle saapui toinen henkilö, jolle esitin samat perustelut, tällä kertaa jo hieman ärtyneenä. Selitin tarpeitamme ja puhuin Darudesta kuin maailmanluokan supertähdestä, joka hän toki onkin. Henkilö kuunteli hiljaa. Saatuani epistolani loppuun hän ilmoitti olevansa festivaalin omistaja ja perustaja, Riku Räsänen, ja päättävänsä kaikesta täällä. Ehdin hetken miettiä, että jos nyt lähtisin juoksemaan, saattaisin vielä ehtiä johonkin bussiin pois Raumalta ja ehkäpä Riku samalla unohtaisi edes törmänneensä minuun. Hävetti sen verran paljon oma toimintani.

Pian ongelman ydin selvisi: kukaan pyrotiimistämme tai Daruden artistiorganisaatiosta ei ollut ilmoittanut etukäteen festivaalin järjestäjille, että suunnitelmassa oli käyttää pyroja. Koko homma tuli heille siis yllätyksenä. Tämähän lähti hienosti käyntiin, ajattelin ja häpeäni vain syveni.

Kun olimme hetken kiihtymisen jälkeen päässeet takaisin maanpinnalle, löysimme yhteisen sävelen. Tarvittavat passit sekä ajoluvat järjestyivät meille tuota pikaa. Hotellimajoitusta emme kuitenkaan saaneet torstaille, mutta yö menisi meillä muutenkin valmistellessa

ja rakentaessa. Jos jossain vaiheessa olisi aikaa levätä hetki, voisimme uinahtaa pakettiautossamme.

Tilanteen tärkein opetus oli se, että kaikista asioista on syytä olla etukäteen yhteydessä kaikkiin tahoihin, kuten esimerkiksi festarijärjestäjiin. Ei kannata tulla paikan päälle leikkien maailmanomistajaa tai luottaen siihen, että joku muu on selvittänyt asiat.

Ajoluvat ja festaripassit saatuamme ajoimme pakettiauton festarin bakkärialueelle, mistä turvaorganisaatio osoitti sille paikan sen verran etäältä, ettei se olisi torstain artistien bussien tai kuorma-autojen tiellä. Vilkaisin kelloani. Se näytti vasta kuutta. Oli varsin pitkä aika siihen, kun torstai-illan viimeinen esiintyjä Dingo olisi soittonsa soittanut ja pääsisimme varsinaisiin pyrohommiin. Dington oli tarkoitus aloittaa puolen yön maissa, joten jos kaikki menisi suunnitelmien mukaan, voisimme ryhtyä töihin noin yhdeltä yöllä. Great. Ei muuta kuin aikaa tappamaan.

Lähdimme kiertelemään ja tutustumaan alueeseen.

Portit olivat juuri avautuneet ja juhlakansaa valui hiljalleen paikalle. Kun olimme saaneet yleissilmäyksen tehtyä, päätimme lähteä tutustumaan bakkäriin. Olihan meillä sinnekin oikeuttavat kulku-
luvat hallussa, *so why not*.

Bakkärialue oli varsin iso, ja tuntui, että siellä olivat kaikki sen hetken kuumimmat artistit ja julkkikset tiimeineen joko viihteellä tai muuten vaan verkostoitumassa. Ruokatarjoilut olivat massiivisia. Näytti siltä, että pitopöydässä oli kaikkea kaikille. Myös juomapuoli oli varsin mallillaan: olut- ja siiderihanoja sekä valikoima tiukkaa laidasta laitaan viinejä unohtamatta. Tämä kaikki oli vapaasti tarjolla niin kutsuvierasporukalle kuin artisteille ja heidän henkilökunnalleen.

Koska paikalla oli sekä viihdealan päättäjiä että artisteja, ryhdyin luomaan kontakteja. Kävin esittäytymässä myös festivaaliorganisaation johtoporukalle, kun he tulivat bakkäriille piipahtamaan. Tämä oli sitä kuuluisaa verkostoitumista.

Emme Harrin kanssa koskeneet alkoholiin, koska meillä oli vielä iso työurakka edessä, mutta nautimme muista tarjoiluista. Aika kului

yllättävän nopeasti, ja loimme monta uutta ystävyyttä. Jossain vaiheessa joku festivaaliorganisaatiosta ilmoitti, että noin kilometrin päässä, melko lailla päälavaa vastapäätä, oli bäckäriveraille varattuna merenrantasauna koko festarin ajaksi. Sinne sopisi mennä jos siltä tuntui, ja sielläkin olisi tarjolla syötävää ja juotavaa. Saunan rannasta löytyisi vieläpä isohko vene kuljettajineen. Joten jos halusi lähteä merelle, niin siitä vaan vapaasti.

Suuntasimme saunalle. Sieltä avautuivat upeat näkymät päälavan suuntaan sekä merelle, ja paikalla ollut iso vene oli heti valmiina lähtemään pikku pyrähdykselle, jos halukkaita löytyisi. En ollut kokenut vastaavaa ylellisyyttä aiemmin.

Saunomisen ja chillailun jälkeen olo oli rento. Päälavalla esiintyneet bändit ja artistit valuivat pian keikkojensa jälkeen saunalle, ja kaikki olivat kuin yhtä perhettä. Seurasimme rantasaunan terassilta myös illan viimeisen päälavan keikan. Yö oli jo hämärtynyt, kun Dingo luritteli viimeisiä sulosointuja festarikansalle. Dington lopetettua lähdimme kävelemään kohti pakettiautoa ja valmistautumaan pitkään työrupeamaan.

Pakulla korkkasin ensitöikseni energiajuomatölkin. Kahvia join vain harvakseltaan, mutta energiajuomat pitivät minut hereillä näissä hommissa. Olin varautunut yötä varten kokonaisella lavallisella energiajuomaa.

Auto oli lastattu täyteen kaikenlaista esityksessä mahdollisesti tarvittavaa materiaalia. Ensitöiksemme meidän piti valita sieltä ne pyrokamat, joita nyt käyttäisimme. Valintamme pohjautui siihen, mitä olimme päälavan ja lähimaaston tiedustelun yhteydessä havainneet ja mitä voisimme siellä pyroteknisesti käyttää. Toki Harri oli tehnyt ja lähettänyt alustavan suunnitelman etukäteen pelastuslaitoksen palotarkastajille, mutta sitä voitaisiin täydentää varsinaisessa tarkastuksessa perjantaina. Aioimme käyttää keikalla erilaisia kipinäsuihkuja, ruutiliekkitötteröitä, flash-räjähdyssäni- ja valotehosteita sekä vaijeriraketteja.

Roudasimme stagelle tavaraa ja virittelimme laitteita sekä varsinaisia pyroja paikalleen. Puiset lavan etureunaan koko matkalta kiinnitettävät pyrolaatikot, *check*. Laukaisupöytä, kaapelit ja niihin liittyvät systeemit, *check*. Kaikki tarvittavat pyrot, *check*. Samalla muokkasimme pyrosuunnitelmaa lennossa tarpeen mukaan.

Jossain vaiheessa yön pimeinä tunteina festivaalijohtaja ja -omistaja Riku tuli paikalle ihmettelemään, mitä oikein touhussimme. Hän piti hommaa hulluna, mutta arvosti paneutumistamme sekä sitä, että tarjoaisimme jotakin todella spessua Raumanmeren juhannuksen juhlakansalle. Aiempi epäammattimainen uhoamiseni oli tainnut jäädä unholaan ja hyvä niin.

Kun lavapäätty oli viimeistelyä vaille valmis, menin vajjeriraketien ja vajjereiden kanssa etupäähän eli FOH-kopille (front of house), kansanomaisesti sanottuna miksaus- ja valokopille.

Vajjeriraketit viritetään nimensä mukaisesti korkealle kiinnitettävään pitkään vajjeriin, jota pitkin ne laukaistaessa liikkuvat. Raketit on kytketty vajjeriin yleensä teipillä ja sähköputken pätkällä: raketti teipataan kiinni putken pätkään ja vajjeri ujutetaan läpi putkesta. Vajjeriraketit eivät siis lennä vapaasti kuten uudenvuoden raketit, vaan vajjeri ohjaa niiden kulkua koko matkan. Raketteja voi kytkeä vajjeriin perätysten niin monta kuin halutaan. Niitä on monenlaisia: erivärisiä, äänettämiä ja äänellisiä. Ammuttaessa ne luovat yleisölle illuusion siitä, että heidän päidensä yläpuolella lentää raketteja vaakaasuoraan. Yleisö ei yleensä huomaa vajjereita tai tajua niiden funktiota ennen kuin rakettipyroefekti on tapahtunut.

Jos haluat nähdä parhaimman ja tajunnanräjäyttävimmän esimerkin vajjeriraketien toiminnasta, sen tarjoaa Rammstein. Mene YouTubeen ja etsi yhtyeen ”Du Hast” -biisin taltiointi vuodelta 2023 tai 2024. Mikäli haluat skipata suoraan vajjeriraketteihin, ne löytyvät noin kolmen ja puolen minuutin tienoilta siinä kohdassa, kun laulaja Till Lindemannille tuodaan futuristisen näköinen monipiippuinen kiväärin, haulikon ja jousipyssyn yhdistelmä.

Siitä eteenpäin kannattaa seurata tarkasti, mitä tapahtuu lavan ja miksauskopin välisellä alueella ilmassa.

Raumanmeren juhannuksen päälavan FOH oli kaksikerroksinen, joten sen korkeus riitti hyvin vaijeriraketeille. Kiipesin kopin ylimpään kerrokseen ja kiinnitin toisen vaijerin kopin vasemmalle ja toisen oikealle puolelle, molemmat niin korkealle katonrajaan kuin mahdollista. Ampuisimme vaijeriraketit FOH-kopista suoraan lavaa kohti, joten raketit ohjainputkiloineen piti kiinnittää kopin päähän vaijeria. Viritin molempiin vaijereihin kolme raketia. Osa pitäisi viheltävää ääntä, osa olisi äänettämiä. Kaikki tuottaisivat valkoisen, kipinäsuihkumaisen vanan koko lentomatallaan ja näyttäisivät siis vaakasuojaan lentäviltä iletuluskareilta.

Asennettuani raketit pudotin molemmat vaijerikelat alas ranta-hiekalle ja laskeuduin maahan. Kun lähdin vetämään ensimmäistä raketivaijerikela kohti päälavaa, tuntui kuin olisin kävellyt Saharassa. Otalahden rannan hiekka oli niin upottavaa, että kovalle otti, vaikka matkaa oli alle sata metriä suuntaansa. Ekstrahaastetta ja -tunnelmaa öiseen urakkaan toi se, että taivas repesi ja sadepisarat kastelivat hiekan lisäksi myös minut.

Päästyäni lavan reunaan vuorossa oli kiipeilyosuus. Vaijerin toinen pää piti kiinnittää trussin eli lavan kattorakennelmaa kannattelevan metallisen ristikkorakennetornin yläpäähän. Eipä minulla tietenkään ollut mitään turvavaljaita tai -välineitä mukana. Jos jalka lipsahtaisi, matka alas olisi pitkä. Kaiken lisäksi trussi oli sateen jäljiltä liukas, joten tilanne oli erittäin kuumottava. Mutta homma piti saada hoidettua. Ei sitä kukaan muukaan tekisi. Vain itseäni sain tyhmyydestä syyttää, kun en ollut tätä turvallisuusaspektia tullut mietineeksi. Alokasmaisia mokia tuli pyrouran alkuvaiheessa monia.

Lopulta sain ensimmäisen vaijerin kiinnitettyä riittävän korkealle oikeaan trussiin siten, että se ei häittäisi perjantain muita esiintyjiä tai muuta jo asennettua tekniikkaa. Sitten toistin saman kiipeämisepisodin lavan vasemmalla puolella. Kiinnitin molempien vaijeriden päähän suppilon, jonka oli määrä kerätä tulevat raketit talteen.

Olimme tehneet Harrin kanssa sellaisen työnjaon, että minä ampuisin vajeriraketit FOH-kopin yläkerrasta käsin ja Harri ampui lavalta muut pyrot. Viimeistelin asennukset niin, että show'n alkaessa saisin nopeasti kytkettyä kopin yläkertaan sijoittamani laukaisupöydän valmiiksi.

Kun olin saanut nämä vaiheet tehtyä, avasin ties monenneko energijuoman ja katsahdin kelloa. Hieman yli kuusi. Sade oli loppunut, ja aurinko nousi jo hiljalleen kohti korkeuksia. Emme olleet yön aikana syöneet mitään, joten nälkä kurni vatsassa. Taas yksi alokasmainen moka: en ollut varannut mitään yöpurtavaa. Onneksi oli sentään energijuomaa, mutta sen lipittämisestä oli tullut jo huono olo ja sydän takoi vimmatusti. Vielä oli paljon tehtävää, joten murheet sivuun ja eteenpäin työlistalla.

Aamu oli jo pitkällä, kun saimme viimein kaiken valmiiksi. Kello kymmenen jälkeen muutakin festarin työporukkaa alkoi valua paikalle. Kävimme stage managerin ja turvaorganisaation kanssa lävitse tarvittavat asiat. Stage manager, tuttavallisemmin stagemanu, on pyroteknikoille kuten muillekin artistin tiimiläisille ehkä se tärkein henkilö keikoilla. Hän on esiintymislavan päällikkö, joka vastaa siitä, että esitykset alkavat ajallaan, lava on soittimien ja muun osalta aina järjestetty kulloisenkin esiintyjän ohjeiden mukaisesti ja niin edelleen. Hän siis toimii linkkinä tuotannon, teknisen tiimin ja esiintyjän välillä. Hänellä on käytössään myös stagehandeja eli apukäsiä, jotka hoitavat ja auttavat esiintyjän teknistä henkilökuntaa järjestämään lavan halutunlaiseksi.

Kun palaverit oli pidetty, tuli vihdoinkin tauon aika. Iltapäivällä oli luvassa vielä palotarkastus paikallisen paloviranomaisen kanssa. Sen sentään olimme sopineet asianmukaisesti etukäteen, vaikka festivaalin järjestäjien informoiminen oli unohtunut.

Pakatessamme viimeisiä tavaroita pakettiautoon vilkaisin energijuomalavaani ja huomasin sen olevan tyhjä. Olin juonut yön aikana kaikki 24 tölkkiä. Ei ihme, että tärisytti ja sydän hakkasi tuhatta ja sataa.

Lähtiessämme hiipimään kohti meille varattua artistimajoitusta huomasimme, että pääalavan lähetyvillä oleva bakkäri oli jo auki. Baari palveli täyttää häkää muutamaa sinne saapunutta artistiporukkaa, jotka olivat aloittaneet nesterikkaan juhannusperjantain jo varhain. Nappasimme bakkäriltä mukaamme aamupalaksi tuoreet sämpylät.

Majoituksessa laitoimme herätyksen tasan kahdeksi, sillä palotarkastus oli sovittu puoli kolmeksi. Painoimme päät tyynyyn. Harrin punkasta kuorsaus kuului jo minuutin päästä, mutta jostain kumman syystä minua ei nukuttanut. Kofeiini virtasi suonissa, keho kävi kierroksilla ja sydän jyskytti kuin viimeistä päivää. Tunnin verran punkassa pyörittyäni ymmärsin, etten saisi unta. Lopulta Harri taisi herätä meikäläisen sadatteluihin, ja hänelläkin oli varmaan niin paljon adrenaliinia ja jännitystä kehossaan, että unet jäivät siihen. Ei ollut järkeä pyöriä sängyssä ja tuijotella katossa olevia likatahroja, joten lähdimme festivaalialueelle etuajassa.

Bakkärialueella oli jo täysi ralli päällä. Osa edellisillan artisteista ja heidän tiimeistään oli jäänyt festareille viettämään kosteaa juhannusta. Osa taas odotteli lähtöä seuraaville festareille ja oli päättänyt ottaa hyvät juhannuskumarat odotellessa.

Kun kello läheni puolta kolmea, kohtasimme palotarkastajan bakkäriteltan edustalla. Hän oli päässyt alueelle sisään itsekseen ja seisoi kuin tatti teltan vieressä katsellen menoa. Joku tuli tarjoamaan hänelle lärvilautasta, ja ennen kuin ehdimme hänen luokseen, taisi joku artisti mennä kuselle viereisen puun juurelle. Ei sillä, elämäähän se vain oli, boheemia sellaista. Mutta oli parempi ainakin yrittää pitää asiallista kullisia yllä viranomaisille. He kun eivät välttämättä käsittäneet, miten festariorganisaatio saati kutsuvieraskuvio toimi. Mukaan mahtui töissä olevien ammattilaisten lisäksi runsaasti oluttekniikkoja ja jallupäällikköitä sun muita statisteja.

Esittäydymme palotarkastajalle ja lausimme jotain tilanteeseen sopivaa. Taidettiin siinä yhdessä naurahtaa juhannusmeiningille.

Hetken päästä paikalle pyyhälsi myös festari- ja turvallisuusjohto, joten oli palotarkastuksen aika.

Palotarkastukset ovat kiinteä osa lähes kaikkea pyrohommaa. Kun on suunnitelmassa käyttää pyrotekniikkaa keikan tai tapahtuman yhteydessä, tulee aina olla yhteydessä alueen palotarkastajiin. Heille lähetetään mahdollisimman tarkka suunnitelma pyrojen käytöstä ja muista sekoista. Jos kyseessä ovat festivaaliolosuhteet, suunnitelma voi olla alustavakin ja sitä täydennetään paikan päällä jähka vaikkapa lavan koko ja rakenne ovat selvinneet. Etukäteen sovitaan myös paikan päälle palotarkastus, jossa vastuullinen pyroteknikko käy kaiken läpi palotarkastajalle ennen tapahtumaa. Tarvittaessa tällöin voidaan demota jonkin pyron tai paukun käyttöä ja toimintaa. Palotarkastaja on se viranomainen, joka loppuviimein hyväksyy tai hylkää pyrojen käyttösuunnitelman, siis sallii tai kieltää koko homman. Tästä huolimatta vastuu pyroista on aina niiden tekijällä, vastuullisella pyroteknikolla ja pyrofirmalla. Eli jos jotain menee pieleen, pyroteknikko ja pyrofirma kantavat vastuun.

Raumalla palotarkastus eteni niin, että menimme lavalle ja kävimme Darude-spektaakkelin kokonaisuudessaan lävitse. Esitelimme Harrin kanssa tehosteet ja kerroimme, miten ja mistä ne laukaistaan, missä meillä on alkusammutuskalusto, miten tilannetta johdetaan ja valvotaan sekä miten lava- ja turvahenkilöstö on informoitu. Palotarkastajalla ei ollut juuri kysymyksiä tai huomauttamista, joten nimet paperiin ja kovaa ajoa vaan.

Tämän jälkeen oli aika käydä bakkärillä syömässä ja aloittaa valmistautuminen show'hun. Myös Daruden esiintyjäryhmä oli saapunut alueelle. Mukana oli itse artisti Ville Virtasen lisäksi neljä Suomen kovinta taustatanssijaa, tulisoihntaiteilija Kurvinen, MC eli seremoniamestari-räppäri Chris ja Aikakoneen Sani, joka tulisi yllätyksenä laulamaan muutamassa Daruden biisissä.

Esiintymispäivänä artisteilla oli käytössään päälavan läheisyyteen tuotu oma työmaakoppi, jossa pystyi rauhassa omalla porukalla valmistautumaan show'hun. Siellä tiimi saattoi esimerkiksi laatia setti-

listan, käydä läpi show'ta ja pyroja, ottaa nokoset, pukeutua, meikata, maskeerata tai antaa medialle haastatteluja, mitä nyt mieleen tulikaan.

Ruokailun jälkeen kokoonnuimme kaikki Daruden bäkkärikontille käymään kuviot lävitse. Sitten oli kunkin aika suorittaa loppuvalmistautuminen omaan showsoionsa. Darude astuisi lauteille noin tunnin kuluttua. Pyroitiimille se tarkoitti sitä, että siirryimme hiljalleen työpisteisiimme: Harri päälavan pyrojen laukaisupöydän ääreen ja minä miksauskopin yläkerrokseen vajeriraketin laukaisupöydän luo.

Kävelin kohti FOH-koppia ja panin merkille, että juhlakansaa oli kerääntynyt jo runsaasti päälavan muita esiintyjä katsomaan. Suurin osa yleisöstä oli hyvässä juhannusfiliksessä. Alueen baarit ja ruokapisteet palvelivat täyttä häkää. Baarimestarit lappasivat olutta ja siideriä janoisalle kansalle.

Äkkiä huomasin, että päälavan etumaastossa joku heilutti isohkoa lippua pitkän tangon päässä.

Ihmettelin, miten sellainen oli päästetty läpi turvatarkastuksesta, sillä sateenvarjot tai isot liput peittävät keikoilla monen katsojan näkökentän ja aiheuttavat myös turvallisuusriskin. Suurin huoleni oli, että lippu saattaisi heiluessaan osua asentamiimme vajereihin. Silloin kävisi huonosti, tapahtuisi se sitten ennen keikkaa tai keikan aikana.

Jäin hetkeksi tutkailemaan tilannetta ja miettimään, mitä voisoin asialle tehdä. Vaikka tilanne oli vakava, minua myös nauratti. Lippuun oli kirjoitettu: "Äiti lähetä rahaa!" Teksti oli tuttu muun muassa jääkiekon MM-matsien fanilakanoista. Hilpeyteni kuitenkin hiipui pian, kun lippu näytti liikkuvan sitä heiluttavan ryhmän mukana vajereiden vaarasektorille. Se liehui melkein lavan edessä laajassa kaaressa. Tangon pää heilui edes takaisin juuri ja juuri molempien vajereiden alta. Näytti siltä, että se kohta osuisi jompaankumpaan vajeriin. Tällöin riskinä oli, että vajeri joko katkeaisi ja tippuisi yleisön päälle tai tapahtuisi jotain muuta todella ikävää. Nyt piti toimia.